

Exempelsamling – Logikmodeller

Ett sätt att åskådliggöra kopplingen mellan övergripande mål, delmål, aktiviteter och mätpunkter (indikatorer) är att strukturera i en logikmodell (tabell 1). För att nå tillräcklig precision är det lämpligt att ta fram en logikmodell per delområde i handlingsplanen. Det betyder att handlingsplanen ofta innehåller flera logikmodeller. Logikmodeller finns av olika typer, men de enklaste innehåller Övergripande syfte och Mål, Resultat och Utfall, Aktiviteter och Processmätt samt Resurser (se tabell 1).

	Interventionslogik	Indikatorer	Datakällor	Antaganden/Hot
Övergripande syfte och mål	Vad förväntas satsningen uppnå på längre sikt?	Hur kan det mätas?	Vilken data kan användas för mätning?	Vilka antaganden är en förutsättning för att satsningen ska uppnå de långsiktiga utfallen?
Resultat och utfall	Vilka resultat förväntas satsningen uppnå på kort sikt?	Hur kan det mätas?	Vilken data kan användas för mätning?	Vilka antaganden är en förutsättning för att satsningens kortsiktiga utfall uppnås?
Aktiviteter & processmätt	Vilka aktiviteter ska genomföras i satsningen?	Hur mäts aktiviteternas genomförande och att målgruppen nås?	Vilken data kan användas för mätning?	Vilka antaganden är en förutsättning för att satsningens aktiviteter kan genomföras?
Resurser	Vilka resurser, verktyg och strukturer behövs för att genomföra satsningens aktiviteter?	Hur kan det mätas?	Vilken data kan användas för mätning?	Vilka antaganden är en förutsättning för satsningens insatta resurser?

För att konkretisera hur logikmodeller kan se ut har exempel som motsvarar några fokusområden i överenskommelsen om psykisk (o)hälsa mellan Socialdepartementet och SKL för 2016-2018 valts ut.

Främjande och förebyggande insatser

Förslag på delområde: Barn och ungas skolresultat

Eftersom det finns en vetenskapligt belagd koppling mellan skolresultat och psykisk hälsa ska länet arbeta systematiskt med att följa upp och förbättra skolresultat genom införande av Digilys, modell för kontinuerlig pedagogisk kartläggning, analys och genomförande av insatser.

Förslag på underlag och indikatorer för att genomföra behovsanalys

Förskola

- Andel pedagoger med förskolläraryr utbildning
- Andel som går i förskola
- Antal barn per pedagog

Skola

- Andel legitimerade lärare
- Andel legitimerade lärare
- Resultat på nationella prov, sv, ma i år 3, 6 och 9
- Behörighet till gymnasiet efter avslutad grundskola
- Andel elever som går ut gymnasiet
- Skolfrånvaro
- Ungdomar inom ramen för det kommunala aktivitetsansvaret (från fullgjord skolplikt tom 20 år)
- Särskilda skolresultatsinsatser för familjehemsplacerade elever

Förslag på indikatorer i en handlingsplan

	Interventionslogik	Indikatorer	Datakällor
Övergripande syfte och mål	Bättre skolresultat och högre närvaro i länets skolor	- Förändring av genomsnittliga meritvärden jämfört med historiska data - Minskad variation mellan de som presterar bäst respektive och sämst	- Data från Skolverket
Resultat och utfall	Tidigare upptäckt av elever som riskerar att inte uppnå skolans mål genom införande av Digilys. Förbättrade resultat på diagnostiska prov samt NP.	- Förändring diagnostiska prov för individer - Förändring av resultat på nationella prov jämfört med historiska data - Förändring av upplevd skolsituation jämfört med baslinje - Förändring av antalet åtgärdsprogram	- Data från enkäter och prov - Administrativa data

Aktiviteter & processmått	<ul style="list-style-type: none"> - Baslinjemätning av skolresultat och frånvaro samt skolsituation - Förankring av modellen hos rektorer - Identifiering av lämpliga analysledare samt utbildning till dessa - Kommunikation till samtliga lärare i länet - Beslut om datum för när Digilys ska vara implementerat - Uppföljning av införandet 	<ul style="list-style-type: none"> - Baslinjemätning genomförd och svarsfrekvens minst 80 % - Andel av länets rektorer som tagit del av information - Minst en ansvarig analysledare per skola utsedd och utbildad - Skriftlig information har skickats till samtliga länets lärare - Samtliga lärare har bjudits in till informationsträffar - Andel skolor som infört Digilys - Andel skolor som följer upp införandet - Andel elever som finns i Digilys analysmodell 	<ul style="list-style-type: none"> - Data från projektledning - Enkäter till lärare - Intervjuer med urval av rektorer och analysledare
--------------------------------------	--	--	--

Tidiga insatser

Förslag på delområde: Primärvård vid psykisk ohälsa hos vuxna

Ångest- och depressionssjukdomar medför höga och ökande sjukskrivningstal och merparten av målgruppen tillhör primärvårdens ansvarsområde. Socialstyrelsen konstaterar i den nationella utvärderingen av vård och insatser vid depression och ångest från 2013 att patienterna inte får tillgång till kunskapsbaserad vård och omsorg i den omfattning som behövs.

Förslag på underlag och indikatorer för att genomföra behovsanalys

- Antal unika patienter i primärvården med diagnos F30-39 och F40-49, per 1000 inv.
- Antal besök i primärvården med diagnos inom psykisk ohälsa, totalt, per yrkeskategori och per 1000 inv.
- Indikatorer från Socialstyrelsens tidigare mätning av följsamhet till riktlinjerna för ångest och depression
- Andelen remisser från primärvården till specialistpsykiatri som resulterar i minst ett besök
- Sjukskrivningstal med diagnos inom området psykisk ohälsa
- Data från området psykisk ohälsa i det nystartade primärvårdsregistret
- Ekonomisk resurs för primärvårdpsykiatri på temat jämlik vård

Förslag på indikatorer i en handlingsplan

	Interventionslogik	Indikatorer	Datakällor
Övergripande syfte och mål	Vad förväntas satsningen uppnå på längre sikt?	Hur kan det mätas?	Vilken data kan användas för mätning?

Resultat och utfall	Vilka resultat förväntas satsningen uppnå på kort sikt?	Hur kan det mätas?	Vilken data kan användas för mätning?
Aktiviteter & processmått	Vilka aktiviteter ska genomföras i satsningen?	Hur mäts aktiviteternas genomförande och att målgruppen nås?	Vilken data kan användas för mätning?

Andra exempel på indikatorer med koppling till fokusområdet

Tillgängliga i nationella databaser

- Antal unika patienter i primärvården med diagnos F30-39 och F40-49, per 1000 inv. Kan ev. finnas nationellt, annars lokalt.
- Antal besök i primärvården med diagnos inom psykisk ohälsa, totalt, per yrkeskategori och per 1000 inv. Kan ev. finnas nationellt, annars lokalt.

Lokala indikatorer

- Antal remisser från primärvården till specialistpsykiatri och andelen som resulterar i minst ett besök.
- Andra indikatorer från Socialstyrelsens tidigare mätning av följsamhet till riktlinjerna för ångest och depression.
- Se ovan.

Ledning, styrning och organisation

Förslag på delområde: Ta fram en strategi för ökad sysselsättning hos personer med psykisk funktionsnedsättning

De insatser som görs för målgruppen sker lokalt, utan samordning och med bristande utbyte av kunskap och erfarenheter om vad som ger bäst effekt. En länsgemensam strategi ger ökad resurseffektivitet men använder och utvecklar också organisationen för gemensam ledning och styrning.

Förslag på underlag och indikatorer för att genomföra behovsanalys

- Sysselsättning för målgruppen i länets kommuner
- Insatser som görs i de olika kommunerna för målgruppen
- Insatser som görs av landstinget/regionen för målgruppen
- Resurser som läggs på målgruppen av respektive huvudman
- Intervjuer med målgruppen
- Översikt över evidens/best practise
- Granskning av ansvariga chefers och politikernas kunskap om insatser som görs för målgruppen samt befintliga system för uppföljning

Förslag på indikatorer i en handlingsplan

	Interventionslogik	Indikatorer	Datakällor
Övergripande syfte och mål	Högre sysselsättning för personer med psykisk funktionsnedsättning i länet, bättre resursutnyttjande	– Förändring av andel sysselsatta i målgruppen – Resursanvändning per individ i målgruppen inklusive kostnad för försörjning	– Statistik från AF – Statistik från verksamhetssystem
Resultat och utfall	En läns gemensam strategi för arbetet med tydligt formulerade mål och aktiviteter samt mått	Finns en uppföljningsbar strategi beslutad och förankrad 2017MMDD?	– Granskning av underlag och beslut – Enkät/intervju om kännedom och förståelse hos berörda parter
Aktiviteter & processmått	– Nyckelaktörer identifierade och involverade – Gemensam bild utifrån behovsanalys skapad – Målgrupp definierad – Målsättning formulerad och omsatt till mätbara indikatorer – Insatser tas fram och utformas så att de kan nå hela målgruppen – Utbildningssatsningar och ev. rekryteringar genomförs – Uppföljningsplan tas fram – Utvärderingsplan tas fram	– Finns en gemensamt formulerad behovsanalys – Finns en tydligt definierad målgrupp som är kvantifierbar – Finns ett mål vars uppfyllande är mätbart – Insatser framtagna med förändringsteori beskriven – Utbildning/manual finns – Rätt kompetens i rätt omfattning finns – Finns system för uppföljning – Finns en plan för utvärdering	Data från projektledning, dokumentation och från intervjuer med nyckelaktörer

Andra exempel på indikatorer med koppling till fokusområdet

Tillgängliga i nationella databaser

- Sysselsättningsgrad enligt data från kvalitetsregister

Lokala indikatorer

- Data kring sysselsättning från tidigare inventeringar av målgruppen

Delaktighet

Förslag på delområde: utveckla patienter och brukares delaktighet i vård och omsorg

Patienter och brukares synpunkter och erfarenheter behövs i det lokala och regionala förbättringsarbetet. Deras inspel bidrar till att vården och omsorgen i högre utsträckning baseras på egentliga och relevanta behov och således bidrar de till att kvalitetssäkra verksamheterna. Ett samordnat arbete kan bidra till högre kvalitet i samtliga verksamheter. Syftet är att skapa en samordnad strategisk plan för länet.

Förslag på underlag och indikatorer för att genomföra behovsanalys

- Brukarenkäter
- Tillgång till brukarrevisorer/brukarrevisorer
- Verksamheternas uppföljningssystem

- NSPH:s verktyg
- Andelen verksamheter som använder delat beslutsfattande

Förslag på indikatorer i en handlingsplan

	Interventionslogik	Indikatorer	Datakällor
Övergripande syfte och mål	Ökat inflytande för patienter och brukare	<ul style="list-style-type: none"> – Ökad andel patienter och brukare upplever delaktighet – Verktyg för mätning i samtliga kommuner och landsting/region – Uppbyggd samverkan med patient och brukarorganisationerna 	<ul style="list-style-type: none"> – Psykos-R – Insatskollen – SIP kollen – Följsamhet till nationella riktlinjer – Genomförda brukarenkäter – Genomförda brukarrevisioner
Resultat och utfall	En länsgemensam strategi för ökat inflytande för patienter och brukare	Finns en uppföljningsbar strategi beslutad och förankrad 2017MMDD?	<ul style="list-style-type: none"> – Granskning av underlag och beslut – Enkät/intervju om kännedom och förståelse hos berörda parter
Aktiviteter & processmätt			